

Itaque sensibus rationem adiunxit et ratione effecta sensus non reliquit.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Hic nihil fuit, quod quaereremus. Duo Reges: constructio interrete. Quod quoniam in quo sit magna dissensio est, Carneadea nobis adhibenda divisio est, qua noster Antiochus libenter uti solet. Multoque hoc melius nos veriusque quam Stoici. Scaevola tribunus plebis ferret ad plebem vellente de ea re quaeri. Id enim volumus, id contendimus, ut officii fructus sit ipsum officium. Expressa vero in iis aetatibus, quae iam confirmatae sunt. Ista ipsa, quae tu breviter: regem, dictatorem, divitem solum esse sapientem, a te quidem apte ac rotunde; Invidiosum nomen est, infame, suspectum. Nec tamen ullo modo summum pecudis bonum et hominis idem mihi videri potest. Quid in isto egregio tuo officio et tanta fide-sic enim existimo-ad corpus refers? Nunc haec primum fortasse audientis servire debemus. Nos paucis ad haec additis finem faciamus aliquando; Nam, ut sint illa vendibilia, haec uberiora certe sunt.

Is hoc melior, quam Pyrrho, quod aliquod genus appetendi dedit, deterior quam ceteri, quod penitus a natura recessit. Quod quoniam in quo sit magna dissensio est, Carneadea nobis adhibenda divisio est, qua noster Antiochus libenter uti solet. Scientiam pollicentur, quam non erat mirum sapientiae cupido patria esse carior. Hoc ille tuus non vult omnibusque ex rebus voluptatem quasi mercedem exigit. Qua tu etiam imprudens utebare non numquam. Cur deinde Metrodori liberos commendas? Huic mori optimum esse propter desperationem sapientiae, illi propter spem vivere. Scaevola tribunus plebis ferret ad plebem vellente de ea re quaeri. Idemque diviserunt naturam hominis in animum et corpus. Praeclare Laelius, et recte sofÃ±w, illudque vere: O Publi, o gurges, Galloni! es homo miser, inquit. Ergo illi intellegunt quid Epicurus dicat, ego non intellego? Si qua in iis corrigere voluit, deteriora fecit.

Quid censes in Latino fore?

Mihi enim satis est, ipsis non satis. Ergo in gubernando nihil, in officio plurimum interest, quo in genere peccetur. Hoc est vim afferre, Torquate, sensibus, extorquere ex animis cognitiones verborum, quibus inbuti sumus. Inquit, dasne adolescenti veniam? Quem si tenueris, non modo meum Ciceronem, sed etiam me ipsum abducas licebit. Animum autem reliquis rebus ita perfecit, ut corpus; Quamvis enim depravatae non sint, pravae tamen esse possunt. Nam de summo mox, ut dixi, videbimus et ad id explicandum disputationem omnem conferemus. Dempta enim aeternitate nihilo beatior Iuppiter quam Epicurus; Perturbationes autem nulla naturae vi commoventur, omniaque ea sunt opiniones ac iudicia levitatis.

Videsne quam sit magna dissensio?

Quibus autem in rebus tanta obscuratio non fit, fieri tamen potest, ut id ipsum, quod interest, non sit magnum. Ita enim se Athenis collocavit, ut sit paene unus ex Atticis, ut id etiam cognomen videatur habiturus. Familiares nostros, credo, Sironem dicis et Philodemum, cum optimos viros, tum homines doctissimos. Quae hic rei publicae vulnera inponebat, eadem ille sanabat.

In qua quid est boni praeter summam voluptatem, et eam sempiternam? Quaero igitur, quo modo hae tantae commendationes a natura profectae subito a sapientia relictae sint. Gerendus est mos, modo recte sentiat. Vos autem cum perspicuis dubia debeatis illustrare, dubiis perspicua conamini tollere. Hanc in USD1319 motu voluptatem -sic enim has suaves et quasi dulces voluptates appellat-interdum ita extenuat, ut M. Nihil acciderat ei, quod nollet, nisi quod anulum, quo delectabatur, in mari abiecerat. Quoniam, inquiunt, omne peccatum inbecillitatis et inconstantiae est, haec autem vitia in omnibus stultis aequae magna

sunt, necesse est paria esse peccata. Cuius similitudine perspecta in formarum specie ac dignitate transitum est ad honestatem dictorum atque factorum. Cetera illa adhibebat, quibus demptis negat se Epicurus intellegere quid sit bonum. Ne vitiationem quidem doloris ipsam per se quisquam in rebus expetendis putavit, nisi etiam evitare posset. In eo autem voluptas omnium Latine loquentium more ponitur, cum percipitur ea, quae sensum aliquem moveat, iucunditas. Et quidem, Cato, hanc totam copiam iam Lucullo nostro notam esse oportebit;

In omni enim animante est summum aliquid atque optimum, ut in equis, in canibus, quibus tamen et dolore vacare opus est et valere; Apud imperitos tum illa dicta sunt, aliquid etiam coronae datum; Commoda autem et incommoda in eo genere sunt, quae praeposita et reiecta diximus; Audax negotium, dicerem impudens, nisi hoc institutum postea translatum ad philosophos nostros esset. Quis, quaeso, illum negat et bonum virum et comem et humanum fuisse? Sic exclusis sententiis reliquorum cum praeterea nulla esse possit, haec antiquorum valeat necesse est. Graecis hoc modicum est: Leonidas, Epaminondas, tres aliqui aut quattuor; At quicum ioca seria, ut dicitur, quicum arcana, quicum occulta omnia? Nam si propter voluptatem, quae est ista laus, quae possit e macello peti? Voluptatem cum summum bonum diceret, primum in eo ipso parum vidit, deinde hoc quoque alienum; Quos nisi redarguimus, omnis virtus, omne decus, omnis vera laus deserenda est. Ita enim vivunt quidam, ut eorum vita refellatur oratio. Cum autem in quo sapienter dicimus, id a primo rectissime dicitur. Quam ob rem tandem, inquit, non satisfacit?

Octavio fuit, cum illam severitatem in eo filio adhibuit, quem in adoptionem D.

Numquam hoc ita defendit Epicurus neque Metrodorus aut quisquam eorum, qui aut saperet aliquid aut ista didicisset. Tubulum fuisse, qua illum, cuius is condemnatus est rogatione, P. Sed tamen enitar et, si minus multa mihi occurrent, non fugiam ista popularia. An ea, quae per vinitorem antea consequebatur, per se ipsa curabit? Aliam vero vim voluptatis esse, aliam nihil dolendi, nisi valde pertinax fueris, concedas necesse est. Quis tibi ergo istud dabit praeter Pyrrhonem, Aristonem eorumve similes, quos tu non probas? Ubi ut eam caperet aut quando? Graece donan, Latine voluptatem vocant.

Graecis hoc modicum est: Leonidas, Epaminondas, tres aliqui aut quattuor; An ea, quae per vinitorem antea consequebatur, per se ipsa curabit? Stoici autem, quod finem bonorum in una virtute ponunt, similes sunt illorum; Teneo, inquit, finem illi videri nihil dolere. Egone non intellego, quid sit don Graece, Latine voluptas? Quamquam haec quidem praeposita recte et reiecta dicere licebit.

An haec ab eo non dicuntur?

Nam neque virtute retinetur ille in vita, nec iis, qui sine virtute sunt, mors est oppetenda. Vitiosum est enim in dividendo partem in genere numerare. Tum ille timide vel potius verecunde: Facio, inquit. Ac ne plura complectar-sunt enim innumerabilia-, bene laudata virtus voluptatis aditus intercludat necesse est. Erillus autem ad scientiam omnia revocans unum quoddam bonum vidit, sed nec optimum nec quo vita gubernari possit. Numquam hoc ita defendit Epicurus neque Metrodorus aut quisquam eorum, qui aut saperet aliquid aut ista didicisset. Falli igitur possumus. Quis Aristidem non mortuum diligit? Sin laboramus, quis est, qui alienae modum statuatur industriae? Qua igitur re ab deo vincitur, si aeternitate non vincitur? Illum mallem levares, quo optimum atque humanissimum virum, Cn.

In ipsa enim parum magna vis inest, ut quam optime se habere possit, si nulla cultura adhibeatur. Quarum cum una sit, qua mores conformari putantur, differo eam partem, quae quasi stirps ets huius quaestionis.

Quid enim mihi potest esse optatius quam cum Catone, omnium virtutum auctore, de virtutibus disputare? Incommoda autem et comoda-ita enim estmata et dustmata appello-communia esse voluerunt, paria noluerunt. Uterque enim summo bono fruitur, id est voluptate. Pisone in eo gymnasio, quod Ptolomaeum vocatur, unaque nobiscum Q. Ab hoc autem quaedam non melius quam veteres, quaedam omnino relictas.

Nec vero alia sunt quaerenda contra Carneadeam illam sententiam.

Nam et a te perfici istam disputationem volo, nec tua mihi oratio longa videri potest. Rhetorice igitur, inquam, nos mavis quam dialectice disputare? An me, inquam, nisi te audire vellem, censes haec dicturum fuisse? Atque ut ceteri dicere existimantur melius quam facere, sic hi mihi videntur facere melius quam dicere. Esse enim, nisi eris, non potes. Quae tamen a te agetur non melior, quam illae sunt, quas interdum optines. Ab his oratores, ab his imperatores ac rerum publicarum principes extiterunt. In qua si nihil est praeter rationem, sit in una virtute finis bonorum; Hoc dictum in una re latissime patet, ut in omnibus factis re, non teste moveamur. Laboro autem non sine causa;

Quamquam id quidem licebit iis existimare, qui legerint.

Haec qui audierit, ut ridere non curet, discedet tamen nihilo firmior ad dolorem ferendum, quam venerat. At, illa, ut vobis placet, partem quandam tuetur, reliquam deserit. Quia dolori non voluptas contraria est, sed doloris privatio. Intrandum est igitur in rerum naturam et penitus quid ea postulet pervidendum; Id enim volumus, id contendimus, ut officii fructus sit ipsum officium. Quod enim vituperabile est per se ipsum, id eo ipso vitium nominatum puto, vel etiam a vitio dictum vituperari. Cum audissem Antiochum, Brute, ut solebam, cum M. Fadio Gallo, cuius in testamento scriptum esset se ab eo rogatum ut omnis hereditas ad filiam perveniret. Sapientem locupletat ipsa natura, cuius divitias Epicurus parabiles esse docuit. Iudicia rerum in sensibus ponit, quibus si semel aliquid falsi pro vero probatum sit, sublatum esse omne iudicium veri et falsi putat. Non igitur de improbo, sed de callido improbo quaerimus, qualis Q. Id enim volumus, id contendimus, ut officii fructus sit ipsum officium. Sed ne, dum huic obsequor, vobis molestus sim.

Ait enim se, si uratur, Quam hoc suave! dicturum.

Sed finge non solum callidum eum, qui aliquid improbe faciat, verum etiam praepotentem, ut M. Deinceps videndum est, quoniam satis apertum est sibi quemque natura esse carum, quae sit hominis natura. Sed tamen enitar et, si minus multa mihi occurrent, non fugiam ista popularia. Polemoni et iam ante Aristoteli ea prima visa sunt, quae paulo ante dixi. At iam decimum annum in spelunca iacet. Si qua in iis corrigere voluit, deteriora fecit. Theophrastus mediocriterne delectat, cum tractat locos ab Aristotele ante tractatos? Praeclare enim Plato: Beatum, cui etiam in senectute contigerit, ut sapientiam verasque opiniones assequi possit. Id enim volumus, id contendimus, ut officii fructus sit ipsum officium.

Quae quidem vel cum periculo est quaerenda vobis; Hinc ceteri particulas arripere conati suam quisque videro voluit afferre sententiam. Epicurei num desistunt de isdem, de quibus et ab Epicuro scriptum est et ab antiquis, ad arbitrium suum scribere? Si alia sentit, inquam, alia loquitur, numquam intellegam quid sentiat; Hoc positum in Phaedro a Platone probavit Epicurus sensitque in omni disputatione id fieri oportere. Nam si dicent ab illis has res esse tractatas, ne ipsos quidem Graecos est cur tam multos legant, quam legendi sunt. Huius ego nunc auctoritatem sequens idem faciam. Servari enim iustitia nisi a forti viro, nisi a sapiente non potest. Sed tu istuc dixi bene Latine, parum plane. Cuius ad naturam apta ratio vera illa et summa lex a philosophis dicitur.

Quonam, inquit, modo? Tenesne igitur, inquam, Hieronymus Rhodius quid dicat esse summum bonum, quo putet omnia referri oportere? Ne discipulum abducam, times. Nosti, credo, illud: Nemo pius est, qui pietatem-; Quae diligentissime contra Aristonem dicuntur a Chryippo. Quamquam te quidem video minime esse deterritum.

Quid ergo aliud intellegetur nisi uti ne quae pars naturae neglegatur?

Semper enim ex eo, quod maximas partes continet latissimeque funditur, tota res appellatur. Ita fit illa conclusio non solum vera, sed ita perspicua, ut dialectici ne rationem quidem reddi putent oportere: si illud, hoc;

At, illa, ut vobis placet, partem quandam tuetur, reliquam deserit. Itaque eos id agere, ut a se dolores, morbos, debilitates repellant. Quod si ita se habeat, non possit beatam praestare vitam sapientia. Ex quo intellegitur officium medium quiddam esse, quod neque in bonis ponatur neque in contrariis. Est enim perspicuum nullam artem ipsam in se versari, sed esse aliud artem ipsam, aliud quod propositum sit arti. Licet hic rursus ea commemores, quae optimis verbis ab Epicuro de laude amicitiae dicta sunt. Coniunctio autem cum honestate vel voluptatis vel non dolendi id ipsum honestum, quod amplecti vult, id efficit turpe. Quaerimus enim finem bonorum. ALIO MODO. Non laboro, inquit, de nomine. Sic exclusis sentiis reliquorum cum praeterea nulla esse possit, haec antiquorum valeat necesse est. Tibi hoc incredibile, quod beatissimum. Efficiens dici potest. Est autem officium, quod ita factum est, ut eius facti probabilis ratio reddi possit.

Sed vobis voluptatum perceptarum recordatio vitam beatam facit, et quidem corpore perceptarum.

Haec non erant eius, qui innumerabilis mundos infinitasque regiones, quarum nulla esset ora, nulla extremitas, mente peragravisset. Semovenda est igitur voluptas, non solum ut recta sequamini, sed etiam ut loqui deceat frugaliter. Quamquam ab iis philosophiam et omnes ingenuas disciplinas habemus; Superiores tres erant, quae esse possent, quarum est una sola defensa, eaque vehementer. Graecis hoc modicum est: Leonidas, Epaminondas, tres aliqui aut quattuor; At vero illa, quae Peripatetici, quae Stoici dicunt, semper tibi in ore sunt in iudiciis, in senatu. Illo enim addito iuste fit recte factum, per se autem hoc ipsum reddere in officio ponitur. Nec enim, omnes avaritias si aequae avaritias esse dixerimus, sequetur ut etiam aequas esse dicamus. Quid, cum volumus nomina eorum, qui quid gesserint, nota nobis esse, parentes, patriam, multa praeterea minime necessaria? Neque enim civitas in seditione beata esse potest nec in discordia dominorum domus;

Nam si amitti vita beata potest, beata esse non potest.

Hoc loco discipulos quaerere videtur, ut, qui asoti esse velint, philosophi ante fiant. Quamquam ab iis philosophiam et omnes ingenuas disciplinas habemus; Illa enim, quae prosunt aut quae nocent, aut bona sunt aut mala, quae sint paria necesse est. Potius inflammat, ut coercendi magis quam dedocendi esse videantur. Ita graviter et severe voluptatem secrevit a bono. P436 Transfer idem ad modestiam vel temperantiam, quae est moderatio cupiditatum rationi oboediens. In motu et in statu corporis nihil inest, quod animadvertendum esse ipsa natura iudicet? Praeterea et appetendi et refugiendi et omnino rerum gerendarum initia proficiscuntur aut a voluptate aut a dolore. Introduci enim virtus nullo modo potest, nisi omnia, quae leget quaeque reiciet, unam referentur ad summam. Utrum enim sit voluptas in iis rebus, quas

primas secundum naturam esse diximus, necne sit ad id, quod agimus, nihil interest.

Et quidem saepe quaerimus verbum Latinum par Graeco et quod idem valeat;

His singulis copiose responderi solet, sed quae perspicua sunt longa esse non debent. Nec enim, dum metuit, iustus est, et certe, si metuere destiterit, non erit; Cum id quoque, ut cupiebat, audivisset, evelli iussit eam, qua erat transfixus, hastam. Familiares nostros, credo, Sironem dicis et Philodemum, cum optimos viros, tum homines doctissimos. An me, inquam, nisi te audire vellem, censes haec dicturum fuisse? Coniunctio autem cum honestate vel voluptatis vel non dolendi id ipsum honestum, quod amplecti vult, id efficit turpe. Minime id quidem, inquam, alienum, multumque ad ea, quae quaerimus, explicatio tua ista profecerit.